

SPRAWOZDANIA

II Ogólnopolska Konferencja Embriologów Roślin 17—19. 09. 1984 Kraków

W dniach od 17 do 19 września br. około 60 osób z różnych uniwersytetów i instytutów badawczych spotkało się w Krakowie na II Ogólnopolskiej Konferencji Embriologów Roślin. W ciągu 2 dni wygłoszono 22 trzydziesto- i dziesięciominutowe referaty i pokazano 14 plakatów.

Każdy z uczestników otrzymał streszczenia prezentowanych prac, co bardzo pomogало w trakcie sesji i w dyskusji. Zabrakło jedynie streszczeń do 2 plakatów zgłoszonych w chwili rozpoczęcia Konferencji. Jeden z tych plakatów przedstawił M. Schröder z uniwersytetu w Halle. Pokazywał on polaryzację komórek pyłku *Gasteria* w czasie mitozy haploidalnego jądra i powstawanie komórki generatywnej pozbawionej plastydów. Drugi plakat R. Śnieżko i C. Harte (uniwersytet w Kolonii) dotyczył polaryzacji tetrazy megaspor i różnic w rozwoju woreczka zalążkowego w II pokoleniu międzygatunkowych mieszańców *Oenothera*.

Tematyka doniesień była bardzo urozmaicona. Opisywane były procesy embriologiczne oraz ich zależność od wpływów zewnętrznych, od czynników genetycznych np. kariotypu, lub barier niezgodności między taksonami. Omawiano prawidłowy rozwój oraz zaburzenia w czasie mejozy i dojrzewania gametofitów męskiego i żeńskiego, a także zarodków. W sprawozdaniu nie mogę omówić wszystkich interesujących prac, ale wymienię kilka z nich, co pozwoli zorientować się w różnorodności tematów.

Badania metabolizmu mikrosporocytów i mikrospor modrzewia, cisa i sosny przedstawiła A. Górską-Brylass. Obserwowano zmiany ultrastruktury w różnych stadiach mikrosporogenezy i rozwoju pyłku wymienionych roślin. We frakcji komórek w tym samym stadium badano aktywność peroksydazy i równocześnie prowadzono inne reakcje biochemiczne. Dzięki takim kompleksowym badaniom znaleziono współzależności poziomu IAA i aktywności peroksydazy w określonych stadiach rozwoju męskiej linii generatywnej.

B. Rodkiewicz wygłosił wykład na temat zmian rozmieszczenia plastydów w czasie mikrosporogenezy u roślin okrytonasiennych i sporogenezy u skrzypów. Z wykładem łączył się tematycznie plakat J. Bednary i I. Gielwanowskiej pokazujący przemieszczanie się mitochondriów i plastydów podczas sporogenezy u *Equisetum hyemale*.

Licznych embriologów interesują różne zjawiska związane z apomiktycznym rozmnażaniem roślin.

R. Izmańowa omówiła powstawanie apomiktycznych zarodków przybyszowych obok zarodka rozwijającego się partenogenetycznie z komórki jajowej u *Alchemilla*. A. Jankun opisał rozwój apomiktycznych woreczków zalążkowych u *Sorbus chamaespilus*. W obu pracach materiał do badań stanowiły rośliny z naturalnych stanowisk.

R. Czapik badała rozwój woreczków zalążkowych u *Waldsteinia geoides*, rośliny o diploidalnym garniturze chromosomowym, należącej do *Rosaceae*. W zalążkach *Waldsteinia* rozwija się po kilka woreczków pochodzących z komórek archesporu i chalazy. Rozwoju woreczków zalążkowych z komórek chalazy dotychczas nie opisywano u *Rosaceae*.

Rośliny flory polskiej były przedmiotem badań embriologicznych i kariologicznych.

E. Pogan i H. Wcisło stwierdziły, że diploidalne podgatunki *Ranunculus calthifolius* obficie tworzą żywotne nasiona, a obecność B-chromosomów nie zakłóca przebiegu mejozy i procesów podwójnego zapłodnienia. Natomiast takson tetraploidalny rozmnaża się głównie przez bulwki w kątach liści, tylko 1% pozornie normalnych nasion tego jaskra zdolny jest do kiełkowania. U form triploidalnych znaleziono wyraźne zaburzenia mejozy i częstą degenerację ziaren pyłku i woreczków zalążkowych.

Kariologiczne badania A. Joachimiaka wykazały korelację między występowaniem dodatkowych chromosomów w jądrach mikrospor a liczbą b-chromosomów u 11 roślin *Phleum boeheimeri*.

E. Kuta badała populacje *Viola*: diploidalnego *V. epipsila* i tetraploidalnego *V. palustris* z różnych stanowisk krajowych. U obu tych gatunków przebieg mikrosporogenezy i rozwój pyłku był prawidłowy. Oprócz tego znaleziono triploidalną formę mieszańcową, u której mejoza w pylnikach była zaburzona i znaczny procent pyłku degenerował. Na podstawie zachowania kariotypów w czasie mejozy u mieszańców między różnymi formami *Viola* autorka wnioskuje o pokrewieństwie między nimi i ewentualnym pochodzeniu formy tetraploidalnej od diploidalnej.

A. Sokołowska-Kulczycka dowodzi, że temperatura wpływa na typ rozwoju woreczka zalążkowego *Toffieldia calyculata*. W niższych temperaturach rośliny tworzą więcej woreczków bi- i tetrasporowych w stosunku do liczby woreczków typu *Polygonum*, natomiast w wyższych temperaturach wszystkie typy woreczków tworzą się mniej więcej jednakowo często. Monosporowe woreczki typu *Polygonum* najczęściej znajdowano u roślin żyjących w naturalnym środowisku, gdzie temperatury są zmienne.

Wiele prac embriologicznych prowadzono na roślinach uprawnych.

T. Kazimierski szeroko omówił zaburzenia cytokinezy w czasie tworzenia ziaren pyłku po skrzyżowaniu koniczyn *Trifolium repens* pochodzących z różnych krajów. Wydaje się, że między tymi formami koniczyny tworzą się bariery niezgodności, gdyż zaburzenia rozwoju pyłku przypominają zjawiska oglądane u mieszańców. E. M. Kazimierska omawiała rozwój zarodków u mieszańców międzygatunkowych *Trifolium*. Nie stwierdzono niezgodności gametycznej ani zygotycznej, jednak rozwój bielma mieszańców był upośledzony i zarodki degenerowały we wczesnych stadiach rozwojowych.

Hodowlę zarodków *in vitro* zreferowała Stefaniak, która opracowała metodę pozwalającą wychodować siewki z wyszczepionych na pożywkę owalnych zarodków żyta.

K. Niemirowicz-Szczytt i B. Ciupka przez zapylenie truskawki *Fragaria X ananassa* pyłkiem *Potentilla* indukowały apomiktyczny rozwój nasion z bardzo słabo kiełkującymi zarodkami.

B. i M. Jassemowie przedstawili badania prowadzone w celu udoskonalenia odmian buraka. Poprzez krzyżowanie form o różnej ploidalności, tworzących wiele lub jedno nasienie w owocostanie zmierza się do wyhodowania nowej odmiany jednonasiennego buraka, która rozmnażałaby się apomiktycznie. Odmiana taka byłaby cenna dla plantatorów, ponieważ zachowywałaby pozytywne cechy heterozyjne i nie wymagałaby pracochłonnego przerzedzania uprawy po wysianiu.

Plakat B. Gabary i B. Kubickiego pokazywał, że liczba zawiązanych nasion w owocu pomidora zmniejsza się, jeżeli szyjka słupka szybko wyrasta ponad pylniki, co utrudnia zapylenie, oraz gdy żywotność woreczków zalążkowych jest obniżona.

Komunikat W. Kozerojowej i M. Klein opisywał zahamowanie wzrostu łagiewek po opryskach preparatem „Ambusz 25 EC”. Dwie odmiany grochu w różnym stopniu reagują na działanie preparatu owadobójczego, który jednak nie upośledza zawiązywania nasion u żadnej z nich.

Zainteresowanie uczestników Konferencji komunikatami, wykładami i plakatami znalazło odbicie w żywej dyskusji. Nie brakowało uwag krytycznych, ale mimo to atmosfera była życzliwa i często zabarwiona dowcipem.

Zamykając obrady profesor H. Teleżyński określił II Ogólnopolską Konferencję Embriologów Roślin jako udane „żniwa embriologiczne”, podczas których prezentowano prace na wysokim poziomie, prowadzone z użyciem nowoczesnych metod, udokumentowane dobrymi zdjęciami i elektronogramami, które mogłyby być pokazane na każdym sympozjum międzynarodowym.

Wszyscy uczestnicy Konferencji odczuli serdeczną atmosferę i gościnność, z jaką przyjęto ich w ośrodku krakowskim. Konferencja przebiegała sprawnie dzięki dobrej organizacji, a referujący autorzy pedantycznie stosowali się do czasu określonego programem.

Następna Konferencja Embriologów Roślin ma się odbyć w Lublinie.

Letnia Szkoła Geobotaniczna w Wólce nad Bugiem

W końcu czerwca 1984 r. w Wólce nad Bugiem koło Siemiatycz odbyło się I Terenowe Seminarium Geobotaniczne, zorganizowane przez Sekcję Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej PTB i Białowieską Stację Geobotaniczną Uniwersytetu Warszawskiego, a kierowane przez Prof. dr hab. Janusza B. Falińskiego.

W seminarium wzięło udział 75 osób reprezentujących wszystkie generacje, ale z dużą przewagą młodzieży, z 25-ciu placówek naukowych i in. instytucji. Najliczniej reprezentowane były: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (12 osób), Uniwersytet Warszawski (8 osób), Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach (8 osób) i Uniwersytet Łódzki (6 osób). Uczestniczyli także dwaj stażyści Białowieskiej Stacji Geobotanicznej — botanicy z Holandii i Włoch.

Celem spotkania było: (1) zaprezentowanie nowych, dynamicznie rozwijających się kierunków badań z zakresu geobotaniki i ekologii populacji, (2) metodyczne przygotowanie do badań terenowych w tym zakresie i (3) wykonanie określonych zadań badawczych w terenie pod kierunkiem specjalistów oraz przedyskutowanie efektów tych prac. Uczestnikom zaproponowano udział w pracach jednej z czterech grup tematycznych (kierowanych przez):

- I. Kartowanie florystyczne w oparciu o sieć kwadratów (Prof. dr hab. Hanna Piotrowska)
- II. Fotointerpretacja roślinności na zdjęciach lotniczych (Prof. dr hab. Janusz B. Faliński)
- III. Struktura populacji roślinnych (Doc. dr hab. Krystyna Falińska)
- IV. Geobotaniczne podstawy ochrony szaty roślinnej (Prof. dr hab. Romuald Olaczek).

Wybór nie był prosty, zwłaszcza, że znaczna większość uczestników pragnęła uczestniczyć w więcej niż jednym temacie, co okazało się niemożliwe ze względu na krótki czas trwania seminarium (4 dni). Dzięki wzajemnej wyrozumiałości i życzliwości organizatorów, każdy z seminarzystów znalazł się w grupie, która najbardziej go interesowała. Stworzono zresztą możliwości zapoznania się z problematyką innych grup, zarówno na wspólnej wycieczce, jak i w trakcie seminarium podsumowującego badania. Trasa wycieczki po Ziemi Nadbużańskiej została przygotowana z myślą o zapoznaniu się w zarysie z geomorfologią i szatą roślinną Podlaskiego Przełomu Bugu oraz odwiedzenia obiektów badań wszystkich grup. Przewodzący wycieczkę prof. J. B. Faliński, zgodnie z tradycją wycieczek botanicznych często „oddawał mikrofon” innym uczestnikom i zachęcał do wymiany poglądów w terenie. Te dyskusje terenowe z udziałem w/w Kierowników Grup, prof. J. Kornasia, prof. T. Głazka i wielu innych były cennym wkładem do poznania problemów geobotanicznych doliny ostatniej z wielkich, nie uregulowanych rzek w Europie. Program wycieczki obejmował m. in.: 1. Krawędź doliny Bugu koło Mielnika z roślinnością kserotermiczną (zbiorowiska z *Festucetalia valesiacae*). 2. Malowniczy przełom Bugu w Drohiczyńcu z Górą Zamkową porośłą roślinnością ze związku *Brychypodium pinnati*. 3. Wyspę na Bugu, odcięta od ładu wodami rzeki (pod Drohiczyńcem) z zachodzącą sukcesją progresywną. Tu grupa pod kierunkiem prof. R. Olaczka dokonywała rekonstrukcji roślinności potencjalnej (okazało się m. in., że zbiorowisko ze związku *Armerion* jest tutaj zastępczym dla zespołu lasu łęgowego) i badała rytm przestrzennej sekwencji zbiorowisk. 4. Łuk Bugu koło Mołozewa, z zanikającym już „kresowym” krajobrazem pastwiskowym i charakterystycznym, pasmowym układem zbiorowisk. 5. Starorzeczka koło Wólki, dobrze rozwinięte i bogate florystycznie — jeden z poligonów Zespołu prof. H. Piotrowskiej.

Niezwykle cenne okazały się wykłady, które wraz z wywołanymi dyskusjami zajęły dwa długie wieczory. Prof. dr hab. Jan Kornas w wykładzie „Rola drobnych gatunków w badaniach geobotanicznych (fitosocjologicznych i fitoekologicznych)” zwrócił uwagę na polimorficzny charakter wielu gatunków, na to, że szeroka amplituda fitocenologiczna i ekologiczna gatunku sugeruje jego zróżnicowanie wewnętrzne. Te zróżnicowania mają charakter edaficzny, antropogeniczny i siedliskowo-środowiskowy. Rozpoznawanie jednostek niższych od gatunku, aczkolwiek trudne, staje się niezbędne w badaniach fitosocjologicznych i ekologicznych. Autor wskazał na braki w badaniach taksonomii roślin w Polsce, zwłaszcza taksonomii eksperymentalnej. Prof. dr hab. Janusz B. Faliński w wykładzie „Dynamika roślinności — próba uporządkowania pojęć” zdefiniował wszystkie procesy syndynamiczne tj. sukcesję, regresję, fluktuację, degenerację, regenerację i rytmikę sezonową. Każdy z tych procesów można scharakteryzować za pomocą wskaźnika dynamiki (Di), jego zmian w czasie.

W trakcie Seminarium trwała Sesja posterowa. Spokojne prezentacje i burzliwe dyskusje przeplatały się wzajemnie, łamiąc częstokroć zaplanowane ramy czasowe. Duże zainteresowanie towarzyszyło pracom

prezentowanym przez doc. dr hab. S. Balcerkiewicza i in. (Próba typologii krajobrazu rolniczego w ujęciu fitosocjologicznym) i dr R. Markowskiego et al. (Biologia populacji *Pleurospermum austriacum* na reliktowym stanowisku na Pojezierzu Kaszubskim). Wyniki swoich najnowszych badań przedstawiła liczna grupa najmłodszych geobotaników. Uwagę zwróciła seria posterów mgr J. Holeksy i mgr J. B. Parusela (Regeneracja drzewostanów na powierzchni powiatrolomowej. Fenologia i struktura wiekowa *Vaccinium myrtillus* w gradiencie wysokościowym i in.), poster mgr H. Andrzejewskiego (Zmiany w fitocenozie dąbrowy świetlistej po zrębie i sztucznym odnowieniu) i mgr L. Kucharskiego (Próba klasyfikacji zbiorowisk roślinnych na glebach hydrogenicznych).

Jednak najbardziej zajmowały uczestników zajęcia w grupach. Zaczynały się one seminariami, na których Kierownicy Grup przedstawili teoretyczne i metodyczne założenia tematów. Następnie wspólnie dyskutowano zadanie badawcze i sposób jego realizacji w terenie. Badania terenowe przebiegały dynamicznie. Na miejscu, na gorąco, odbywały się konsultacje i dyskusje. Kolejny etap to kameralne opracowanie rezultatów badań; przygotowanie do referowania wyników, graficzne ich przedstawienie (kartogramy, mapy, postery). Pracę w grupach kończyło podsumowanie, wspólne sprecyzowanie wniosków etc. W ostatnim dniu odbyło się ogólne seminarium, na którym przedstawiciele wszystkich grup referowali wyniki badań.

Grupa I skartowała florę w 14 kwadratach à 1 km² w pobliżu Wólki. Na kartogramach przedstawiono zróżnicowanie zasobności flory, stopień rozpowszechnienia gatunków, rozmieszczenie gatunków chronionych etc.

Grupa II przedstawiła model postępowania fotointerpretacyjnego, zapoznała innych z interesującymi fotomapami w dużej skali oraz z zasadami ich odczytywania. Na ich podstawie wykonano mapy roślinności fragmentu doliny Bugu.

Grupa III zajęła się dwoma tematami: 1. Badanie właściwości populacji *Corynephorus canescens* na piaskach w dolinie Bugu (zagęszczenie, struktura stanów wiekowych i sposób rozmieszczenia osobników). 2. Struktura populacji *Rumex confertus* na pastwisku na terasie zalewowej Bugu (struktura przestrzenna, struktura wiekowa i rozkład wielkości osobników). Zastosowano metody kartogramów, pomiarów i liczenia. Szczotlicha tworzy tu populację progresywną. Wykazuje tendencję do skupiskowości i generalnie posiada rozmieszczenie skupiskowo-losowe. Na powierzchni 0,4 ha skartowano wszystkie osobniki szczawiu omszonego. Zbadano rozkład odległości między osobnikami. Gatunek ten wykazuje strukturę dość typową dla populacji ustabilizowanej.

Grupa IV pracowała nad waloryzacją przyrodniczą okolic Drohiczyzna. Na podstawie przyjętego sposobu delimitacji granic wyróżniono 11 jednostek roślinności potencjalnej. Efektem prac były mapy, w tym mapa obszarów o wybitnych walorach krajobrazowych.

Cztery dni spędzone w Wólce nad Bugiem dla wielu uczestników Seminarium były pierwszym spotkaniem z nowymi metodami badań stosowanych w geobotanice, dały możliwość samodzielnej pracy w terenie pod fachową i życzliwą opieką wybitnych specjalistów — autorów wielu pomysłów metodycznych i wreszcie zweryfikowały poglądy na temat aktualnych zadań polskiej geobotaniki. Spotkanie to, poza promocją nowych problemów i technik badawczych (jak to podkreślono w podsumowaniu), uświadomiło istniejące opóźnienie w niektórych dziedzinach botaniki i zaniedbania w badaniach geobotanicznych na niektórych obszarach kraju.

Cele Terenowego Seminarium Geobotanicznego niewątpliwie zostały osiągnięte. Było to możliwe dzięki solidnemu przygotowaniu, bardzo dobrej organizacji, odpowiedniemu doborowi tematów i specjalistów, a także zainteresowaniu i zapałowi uczestników, który to zapał „przechodził wszelkie oczekiwania” (jak to określił jeden z Kierowników). Serdeczne podziękowania należą się przede wszystkim inicjatorowi i organizatorowi Wólki'84 — Prof. dr hab. Januszowi B. Falińskiemu oraz Prof. dr hab. Hannie Piotrowskiej, Doc. dr hab. Krystynie Falińskiej, Prof. dr hab. Janowi Kornasiowi i Prof. dr hab. Romualdowi Olackzowski, którzy zapewnili najwyższy poziom naukowy Seminarium i tworzyli atmosferę „letniej szkoły geobotanicznej”.

Sprawozdanie ze spotkania Sekcji Paleobotanicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego 25 i 26 września 1984 r. w Turoszowie

Sekcja Paleobotaniczna PTB od szeregu lat urządza coroczne spotkania, na które składają się sesja referatowa i wycieczka. W tym roku spotkanie paleobotaników odbyło się 25 i 26 września w Turoszowie. Głównym jego organizatorem była dr Maria Ziemińska-Tworzydło z Zakładu Paleontologii IGP Wydziału Geologii UW w Warszawie. Uczestniczyło w nim 41 osób z różnych ośrodków paleobotanicznych w Polsce. Dzięki uprzejmości Dyrekcji Kopalni Węgla Brunatnego Turów uczestnicy przebywali w Ośrodku Wypoczynkowym w Witce, gdzie mieli zapewnione noclegi oraz wyżywienie. Większość osób przybyła do Witki już 24 września. Tego dnia wieczorem prof. dr Sonia Dybova-Jachowiczowa przekazała swoje wrażenia z pobytu na Konferencji Palinologicznej w Calgary w Kanadzie w dniach 26 VIII—1 IX 1984 roku.

Następnego dnia odbyła się sesja referatowa, której tematem wiodącym była „Zależność składu botanicznego próbek kopalnych różnego wieku od rodzaju osadu”.

Przewodnicząca Sekcji Paleobotanicznej PTB, doc. dr Maria Reymanówna, otworzyła obrady witając wszystkich uczestników spotkania. Następnie inż. Bolesław Dudzik przywitał zebranych w imieniu Dyrekcji Kopalni Węgla Brunatnego Turów. Przedpołudniowej części referatowej przewodniczyła prof. Alina Skirgiełło. Pierwszy referat dotyczył granicy górny perm/trias w świetle badań palinologicznych. Jego autorkami były prof. dr S. Dybova-Jachowiczowa — prelegentka oraz nieobecna dr Teresa Orłowska-Zwolińska. Prof. dr Jachowiczowa odczytała również referat nieobecnej mgr Moniki Jachowicz pt. „Wstępne badania nad *Acritarcha* z łupków miedzionośnych”. Następnie p. Jadwiga Ichas przedstawiła wstępne wyniki badań nad niektórymi sporomorfami mezozoicznymi. „O sprawie tzw. florystycznie jałowych skał czerwonych” mówił mgr Kazimierz Rdzaneek. Komunikat dr Danuty Zdebskiej dotyczył nowej rośliny z dolnego dewonu Polski. O mezozoicznych liściach *Pseudotorellia* z glinek grojeckich mówiła mgr Elżbieta Wcisło-Lurancic.

Prof. dr Leon Stuchlik przewodniczył popołudniowej części obrad. Jako pierwsza głos zabrała prof. dr A. Skirgiełło, która przypomniała zasługi prof. Hanny Czczcottowej dla poznania kopalnej flory Turoszowa. Szczątki trzeciorzędowej rośliny szpilkowej *Athrotaxis* we florze Turowa przedstawiła prof. dr Jadwiga Bobrowska. Autorami referatu na temat makroszczątków roślin z osadów trzeciorzędowych w Belchatowie byli, nieobecna prof. dr Maria Łańcucka-Środoniowa, prof. dr L. Stuchlik i dr hab. Ewa Zastawniak. Następnie zostały przedstawione badania dotyczące czwartorzędu. Mgr Dorota Nalepka wygłosiła komunikat pt. „Osadnictwo kultury pucharów lejkowatych w Łupawie w świetle analizy pyłkowej (wstępne wyniki)”. O badaniach paleobotanicznych przeprowadzanych przez polsko-amerykańską ekspedycję archeologiczną w Egipcie mówiła mgr Ewa Madeyska. Na zakończenie dr Andrzej Obidowicz mówił na temat torfowisk górskich w Europie. Referaty były połączone z dyskusją.

Tego samego dnia w godzinach wieczornych doc. dr M. Reymanówna mówiła o aktualnych kierunkach badań paleobotanicznych, które były przedstawione na Konferencji Międzynarodowej Organizacji Paleobotanicznej (IOP) w Edmonton w Kanadzie 18—24 VIII 1984, a doc. dr A. Sadowska przedstawiła główne tematy referatów palinologicznych wygłaszanych podczas Konferencji w Calgary. Z Polski uczestniczyła w pierwszej i częściowo w drugiej Konferencji także dr D. Zdebska, która przekazała obecnym relację z tego pobytu ilustrowaną przezroczami.

Następnie odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Paleobotanicznej PTB, którego przewodniczącą była doc. dr A. Sadowska. Skład nowo wybranego na tym zebraniu zarządu Sekcji Paleobotanicznej PTB jest następujący: honorowa przewodnicząca — prof. dr Jadwiga Bobrowska, przewodnicząca — doc. dr Krystyna Wasylińska, zastępca przewodniczącej — dr Maria Ziemińska-Tworzydło, sekretarz — dr Danuta Zdebska, członkowie — dr Zofia Kopikowa, doc. dr. Maria Reymanówna, doc. dr Anna Sadowska. W dalszej części zebrania omówiono sprawy bieżące Sekcji oraz mające się odbyć w najbliższej przyszłości zjazdy o tematyce paleobotanicznej. Następne spotkanie członków Sekcji Paleobotanicznej PTB odbędzie się w Krakowie w 1985 roku.

26 września odbyła się wycieczka do kopalni węgla brunatnego Turów poprzedzona referatami wstępnymi i zwiedzaniem Muzeum. O historii kopalni i metodach pracy mówił inż. B. Dudzik. Następnie został wyświetlony film o rekultywacji hałd na wyeksploatowanych terenach kopalni. Wreszcie mgr Jacek Kasiński omówił budowę geologiczną Turowa.

W Turossowie znajduje się Muzeum Górnicze, w którym jedna z wystaw została poświęcona pionierskim badaniom trzeciorzędowej flory Turowa prowadzonym przez prof. Hannę Czechtową i współpracowniczkę. Wystawę przygotowały mgr A. Kohlman i mgr Z. Zarzycka z Muzeum Ziemi PAN w Warszawie.

W czasie wycieczki na terenie kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów dr M. Ziemińska-Tworzydło omówiła florę trzeciorzędową tego obszaru w oparciu o profil pyłkowy. Uczestnicy mieli okazję zobaczyć i zebrać piękne okazy flory liściowej i nasiennej.

Zjazd w Turossowie umożliwił przedstawienie i przedyskutowanie wyników badań paleobotanicznych prowadzonych w różnych ośrodkach i dostarczył sposobności do bliższego poznania się uczestników. Dr M. Ziemińskiej-Tworzydło należą się gorące podziękowania za zorganizowanie tego spotkania, a Dyrekcji Kopalni Węgla Brunatnego Turów za gościnne przyjęcie uczestników.

Elżbieta Wcisło-Luraniec

